

NT 19, 6 november 2009, pagina 44 - 47

praktijk

Er lijkt verband te zijn tussen tongcoating en parodontitis

Wordt de tong genegeerd?

In vroeger tijden was de tong het checkpunt voor de gesteldheid van ons lichaam. Vorm, kleur, vochtigheidsgraad: alles had betekenis. Binnen de tandheelkunde zijn er zeer waarschijnlijk verbanden tussen tongaandoeningen en parodontitis. Het verband met halitose is glashelder. Moet de tong terug in het curriculum?

Dr. Edwin Winkel promoveerde negen jaar geleden op het gebruik van antibiotica in de parodontologie. Hij hield zich destijds bezig met de lastige kweek van anaërobe bacteriën: bacteriën die leven zonder zuurstof. Die groep bleef zijn belangstelling houden toen hij zich intensief ging bezighouden met de bestrijding van halitose, in de volksmond een 'slechte adem'. Winkel startte twaalf jaar geleden een halitose-spreekuur op de Kliniek voor Parodontologie Amsterdam. Op verzoek is dat spreekuur er inmiddels ook in het UMC Groningen, op de afdeling parodontologie. Tegen halitose bestaat inmiddels een probate behandeling. "Je zou willen dat je mensen voorgoed van halitose kunt afhelpen", zegt Winkel, "maar dat is een illusie. Je moet het blijven bestrijden. Dat wil zeggen: spoelen en een tongschraper gebruiken. Maar dat werkt dan ook adequaat, in samenhang."

Gasvorming

Winkel legt uit wat je met spoelmiddel en tongschraper nu precies bestrijdt: "Bij veel mensen vormt zich op de tong een grijzig beslag, de tongcoating (ook: tongplaque). Die bestaat uit een groot aantal verschillende bacteriën, aangevuld met dode epitheelcellen en voedselresten. Net als in de darmen gebeurt, gaan die bacteriën in de omgang met voedselresten gassen vormen. Dat kan leiden tot wat wij intraorale halitose noemen. De geur van die gassen kan werkelijk heftig zijn, van de stank van rotte eieren tot en met poep. Patiënten met een grondig verziekte adem kunnen er problemen mee krijgen die diep insnijden in hun sociale leven."

Aantasting

Het is merkwaardig dat die gasvorming, zowel in de darmen als in de mond, niet nuttig lijkt voor het lichaam. Eerder schadelijk. En daar zit een van de twee verbanden met de parodontologie. Al is Winkel op dit punt de eerste om erop te wijzen dat er verschil bestaat tussen hardcore wetenschap en common sense tandheelkunde. "We zien zeker verbanden tussen tongcoating en parodontitis, maar vanuit wetenschappelijke hoek kunnen we nog niet spreken van evidence based dentistry. De schadelijke gasvorming die de tongcoating teweegbrengt, kan aantasting van tandvlees- en botweefsel veroorzaken, daar lijkt wel bewijs voor. Het tandvlees wordt daardoor kwetsbaarder en makkelijker doordringbaar voor bacteriën. Daarnaast treffen we in de tongcoating bacteriën aan die we ook in pockets vinden. Als je een kwadrant gereinigt hebt, dan is het zeer aannemelijk dat je met een gebrek aan hygiëne elders in de mond dat kwadrant binnen de kortste keren opnieuw vervuild zult aantreffen. Je gezonde verstand vertelt je dat een goede hvaiëne van de tona preventief moet werken voor ziektes in de

foto: NFP, Utrecht